

...І ОЗВАВСЯ В БАТУРИНІ БІЛЬ БЕРЕСТЕЧКА

У минулому році викладач державного технікуму ветеринарної медицини Олександр Кононов разом із нашими земляками – пасічником ПП «Агро-Експрес-Сервіс» Василем Лищуком та студентами Олексієм Ващуком і Дмитром Тростянчуком побували на батьківщині відомого вченого-бджоляра Петра Прокоповича – у містечку Батурин Чернігівської області. Про це, до речі, вже йшлося в нашій газеті. Сьогодні Олександр Кононов ділиться з читачами враженнями після відвідин національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця», що знаходиться у Батурині.

Про це читайте на 13 стор.

Роки і десятиліття відділяють від нас героїчні сторінки історії ріднокраю. Тільки людська пам'ять та книги бережуть її для майбутніх поколінь, кличуть до себе дбайливого господаря поруйновані часом і людською рукою пам'ятки архітектури України. Бо звідси проростає твоє коріння, починається дорога у великий світ. Це відчули одразу, коли ступили на святу батуринську землю. Де й поділася втома безсонної ночі, яку провели в довгій дорозі. Подібні відчуття, пригадую, так хвилюють душу і під час відвідин музею-заповідника під рідним нам Берестечком.

Цитадель Батуринської фортеці.
Аерофотознімка, квітень 2009 року

...І ОЗВАВСЯ В БАТУРИНІ БІЛЬ БЕРЕСТЕЧКА

Утім, Батурин від цього містечка мало чим відрізняється – тут теж не купаються в розкошах, живуть скромно у трудах праведних. Але слухаєш захоплюючі розповіді екскурсоводів, ступаючи стежками, якими ходили гетьмани, і серце переповнює і гордість, і невимовна туга водночас. Адже цілих три століття, впродовж яких нищили та перекручували історичну правду, Батурин ніс на собі важкий хрест – історичну відповідальність українців перед предками, їхніми здобутками, зразками їхніх моральних цінностей. Ніде правди діти – за триста років, починаючи з князя Меншикова, з Батурина вивезли все, а що не змогли вивезти – підірвали, розібрали, попалили. Та залишилася земля, від якої черпали наснагу наші гетьмани – Дем'ян Многогрішний та Іван Самойлович, Іван Мазепа та Кирило Розумовський, Самійло Величко та Василь Кочубей...

Батурин – звичайнісіньке селище міського типу Чернігівської області Бахмацького району, що розмістилося на шляху Кіпті-Глухів-Бачівськ. Відстань від Києва – трохи більше 200 кілометрів. Але дальня дорога не стає на перешкоді бажаючих ознайомитися з історією гетьманської столиці. Адже серед історичних міст України Батурин займає особливе місце. Менш як за півстоліття, пройшовши шлях від фортеці-форпосту до столиці гетьманства, він за декілька днів загинув у полум'ї Північної війни. Ця трагедія зробила невелике містечко, яке не одразу ж знайде на карті України, еталоною археологічною пам'яткою козацької доби.

Під час екскурсії заповідником, усього, звісно, не запам'ятаєш. Проте сама батуринська трагедія, як кажуть, зачепила за живе. А розгорталися тоді події приблизно так.

Восени 1708 року, довідавшись про перехід гетьмана Мазепи на бік шведів, Петро I віддає наказ О.Меншикову будь-що захопити стратегічно важливий об'єкт – Батурин. Відтак численне московське військо підійшло до мурів і невдовзі розпочався штурм. Війська ж Мазепина, що стояли в облозі, обороняли місто та його укріплення зі взірцевою хоробрістю і відвагою. Приступи відбивали декілька

разів. Але сили були нерівними. Російське військо, пробравшись таємним ходом, вдарило одночасно ззовні та зсередини оборонних укріплень.

Спалені або поруйновані п'ять батуринських церков виразно свідчать про те, що у них на якийсь час знаходили прихисток оборонці, але озлоблені стрільці не зупинялися навіть перед православними святинями. Драгуни з ненавистю накидалися на беззбройних і беззахисних старців, жінок, дітей. Їм рубали голови, кололи груди...

Від блискучої мазепинської столиці залишилися тільки руїни. Відродитися, піднятися з колін, згадати свою колишню славу й столичну велич місту вдалося лише у середині XVIII століття за часів гетьманування Кирила Розумовського.

Дійсні події минулого довго замовчувалися. Тільки з роками незалежності нашої держави стало можливим відкрито говорити про цю трагедію української землі.

Не секрет, що біля витоків відродження святині одним із перших став екс-Президент Віктор Ющенко. Ще перебуваючи на посаді Прем'єр-міністра, він ініціював

відновлювальні роботи у фортеці, залишився послідовним і тоді, коли став біля керма держави – розпочав масштабний етап відродження.

Результати відтворення історичної пам'ятки, зокрема, Цитаделі Батуринської фортеці нам вдалося побачити на власні очі (окремі фотознімки пропонуємо читачам). Додам, що всі ці роботи, як підкреслили екскурсоводи, зроблено на підставі багаторічних археологічних досліджень, глибокого вивчення історичних джерел. Відтворені об'єкти розміщені на своїх історичних місцях...

Незабутні враження залишилися в пам'яті після відвідин славного містечка Батурина. І хоч воно є маковим зернятком на карті України, але має надзвичайно потужну ауру. Хочеться лише, щоб цю ауру відчули і нинішні, і наступні президенти. Їхній обов'язок – берегти багаторічну спадщину, примножувати славі традиції українського народу. Бо в таких містечках, як Берестечко і Батурин – і наша слава, і наша гордість, і наш біль.

Розповідь записав Василь ХУДИК.

Знай наших!

РІВНЯЙСЯ НА «ПАМ'ЯТЬ»

В одному з попередніх номерів «Гомону» йшлося про перемогу гімназистки Інни Грач у районному конкурсі екскурсоводів-краєзнавців.

А нещодавно десятикласниця представляла Млинівчину на обласному етапі, куди їздила разом зі своєю наставницею і керівником шкільного музею «Пам'ять» Марією Олександрівною Кравець.

Приємно відзначити, що з-поміж усіх районів млинівчани здобули призові позиції у всіх номінаціях. Зокрема, Інна Грач визнана кращим екскурсоводом, Марія Олександрівна Кравець – кращим керівником музеїв, презентація і розкриття теми, представленої на конкурс, теж на високому рівні. Таким чином, шкільний музей «Пам'ять», до речі, уже не перший рік здобуває у Рівному «золоту» перемогу. Вітаємо колектив гімназії і, як кажуть, «так тримати!».

Фото з архіву музею